

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ОСВІТІ:
методичні рекомендації до семінарських (практичних) занять
для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія»
ОС «Бакалавр»

ЛУЦЬК-2022

УДК 378.016:159.9

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки протокол(протокол № 2, від 19 жовтня 2022 р.), методичною комісією факультету психології (протокол № 2, від 21.09.2022 р.) й кафедрою педагогічної та вікової психології (протокол № 2, від 20.09.2022 р)

Укладач – **Іванашко О. Є.**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Рецензенти:

Д.Т.Гошовська, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки

О.І. Остапівський кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології ВІППО

Психологічна служба в освіті: методичні рекомендації до семінарських (практичних) занять для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОС «Бакалавр» / укладач Іванашко О.Є. – Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. – 72 с. (3,0 др.а.)

© Іванашко О.Є., 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практичне заняття спрямоване передусім на поглиблення і розширення знань, здобутих на лекціях, або з першоджерел чи різних видів посібників, а також на оволодіння методикою роботи з науковим матеріалом і найтипівішими для дисципліни *«Психологічна служба в освіті»* практичними навичками, що вимагає чіткого, продуманого планування.

Практичні заняття значною мірою забезпечують відпрацювання умінь і навичок прийняття практичних рішень в реальних умовах виробництва, що ґрунтуються на теоретичній основі, розвивають логічне мислення, вміння аналізувати явища, узагальнювати факти, сприяють регулярній і планомірній самостійній роботі у процесі вивчення курсу.

Основними функціями практичних занять є:

- поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи;
- формування інтелектуальних умінь та навичок планування, аналізу і узагальнень, опанування діючою технологією, вироблення навичок управління і користування нею;
- накопичення первинного досвіду організації діяльності психолога освітнього закладу та управління ним;
- формування вміння аналізувати і оцінювати ефективність власної діяльності;
- оволодіння науковим апаратом роботи з джерелами;
- формування вміння планувати, робити психологічні оцінки та узагальнювати результати власної діяльності.

До змісту навчальної дисципліни включені розділи, що дозволяють узагальнити теоретичні та практичні знання з різних психологічних дисциплін, навчитися використовувати їх на практиці з метою ефективної організації психологічної служби в освітніх закладах різного типу.

Метою навчальної дисципліни «Психологічна служба в освіті» є засвоєння студентами знань про цілі, задачі та специфіку функціонування психологічної служби в закладах освіти.

Завдання вивчення дисципліни «Психологічна служба в освіті»: засвоєння знань про цілі, завдання та структуру психологічної служби в системі освіти України. Одним із завдань є вивчення специфіки змісту та форм роботи психолога в різних закладах освіти. Важливим є усвідомлення значущості вирішуваних психологом-практиком завдань, що стимулюватиме здобувачів освіти до фахового зростання. Важливим завданням освітнього компонента є формування у здобувачів освіти уявлень про майбутню професійну діяльність, створення професійної картини світу.

До завершення навчання студенти повинні бути компетентними у таких питаннях. Знати предмет, завдання і методи психології в освіті; структуру національної системи психологічної служби; теоретико-методологічні засади організації психологічної служби освіти; етико-деонтологічні аспекти професійної діяльності психолога в закладах освіти; специфіку роботи психолога в різних закладах освіти; основні напрями професійної діяльності психолога в освітніх установах; методи психологічних досліджень в закладах освіти різного типу, використання їх результатів; особливості змісту і форм роботи психолога-практика з дітьми різних вікових категорій; цілі та зміст роботи з педагогічним колективом та з батьками. Вміти : використовувати теоретичні і емпіричні матеріали курсу в таких напрямках психологічної науки як педагогічна та вікова психологія, консультативна психологія, спеціальна психологія; систематизувати, планувати та контролювати знання з дисципліни з метою вироблення професійної компетентності психолога у практиці роботи в закладі освіти; визначати мету,

цілі та завдання функціонування психологічної служби у відповідності до специфіки закладу освіти; обирати форми роботи у відповідності до соціально-психологічних запитів; надавати психологічну допомогу адміністрації, педколективу, батькам, дітям; здійснювати діагностичну, корекційно-розвивальну, консультативну, просвітницько-профілактичну та профорієнтаційну роботу та якісно забезпечувати соціально-диспетчерську функцію; організовувати та проводити психолого-педагогічний консиліум; відбирати та використовувати у своїй практиці спеціальні вправи та ігри для реалізації певних завдань психологічної корекції; працювати з дітьми з особливими потребами та обдарованими; робити психологічну характеристику учнів різного віку та вчителя за психологічними показниками ефективності його праці; виявляти якості та вміння педагога, які вимагають корекції, розвитку та визначати шляхи вирішення даних проблем; вирішувати педагогічні конфлікти, гармонізувати внутрішній світ, підвищувати психологічну ефективність педагогів та колективу освітнього закладу; складати та реалізовувати програму превентивних, психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запиту; вміти працювати в команді.

Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК9 Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності	СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

<p>сті (ФК)</p>	<p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту</p> <p>СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога</p>

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2019 р.
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, Бакалавр Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання - 4
		Семестр __7-ий__
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: Є		Лекції __28__ год.
		Практичні (семінарські) 26 год. Індивідуальні год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації __8__ год.
Мова навчання	українська	Форма контролю: екзамен

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2019 р.
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія,	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання - 5
		Семестр __9-ий__
		Лекції 20 год.
		Практичні

	Бакалавр Перший (бакалаврський)	(семінарські) 20 год. Індивідуальні год.
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: Є		Самостійна робота 92 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання	українська	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2020 р.
Заочна форма навчання (на базі ОС Молодший спеціаліст)	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, Бакалавр Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання - 3
		Семестр _5-ий_
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: Є		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 10 год. Індивідуальні год.
		Самостійна робота 84 год.
	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	українська	

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1.1 **Методичні рекомендації до виконання практичних занять.**

Опрацювання лекційного матеріалу. Важливу роль відіграють лекції. Вони слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів до найраціональнішого вивчення навчальної дисципліни, дають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найскладніші поняття та положення навчальної дисципліни. Плідна робота студентів на лекціях є запорукою подальшого успішного оволодіння тим необхідним масивом знань, що сприятиме формуванню із студента фахівця з необхідним рівнем знань та навичок. На початку лекції, як правило, викладач оголошує її тему, план проведення та необхідну навчальну літературу і нормативно-правові джерела на наукову і спеціальну літературу він також посилається у ході лекції. Тому студенти повинні уважно слухати викладача, аналізувати отримувану інформацію, а також конспектувати найважливіші та необхідні масиви інформації. Наприкінці лекції можна поставити викладачеві запитання, отримати роз'яснення незрозумілих положень. Належне ведення конспекту забезпечить збереження необхідної інформації, яку у будь-який час можна буде проаналізувати.

Робота над конспектами лекцій, планами практичних занять. При підготовці до практичних занять студент уважно читає складений ним конспект лекції та аналізує повторно отримувану інформацію, звіряє наявність викладеного на лекції та законспектованого ним матеріалу із планом практичного заняття, що знаходиться у навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для практичних занять із обраної дисципліни. При відсутності у

конспекті матеріалу з окремих питань лекції, неповне розкриття того чи іншого питання або винесення їх на самостійне опрацювання чи написання реферату, доповіді зобов'язує студента звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників і нормативно-правових актів.

Вивчення навчального матеріалу з підручників, навчальних посібників, опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою.

Читання. В залежності від характеру матеріалу застосовують різні прийоми читання. *Ознайомче читання* дозволяє отримати про книгу чи статтю загальну уяву. Спочатку вивчають титульну сторінку, анотацію, передмову. Після з'ясування сумарних даних про видання знайомляться зі змістом (переліком розділів). Встановлюється коло питань, які розглянуті автором. Далі гортаються сторінки, читаються вибіркові місця, щоб «схопити» сутність матеріалу, решта швидко переглядається. Подумки треба поновити сутність книги. Після ознайомчого читання студент повинен вміти коротко переповісти зміст оглянутого видання.

Вивчаюче читання має на меті детальне засвоєння матеріалу з книги чи статті. Воно відбувається після ознайомчого етапу і триває певний час. Вивчаюче читання потребує зосередженості, повернень до опрацьованого, заглиблення у проблему, що викладена, самоперевірок. Необхідно робити записи, витяги, конспект. Завдання вивчаючого питання – ґрунтовне сприйняття матеріалу і можливість його добре запам'ятати.

За характером читання може бути суцільним та вибіркоким. При *суцільному читанні* весь текст, не робиться ніяких пропусків. При *вибірковому* – читаються певні фрагменти тексту.

Багато авторів пишуть таким чином, що зрозуміти їх не є надважким завданням для студентів. Але велика частина

матеріалів, з якими студент зустрінеться під час СРС, містить певні місця, що потребують пояснень. В цих випадках для подолання труднощів розуміння студент може звернутись до довідникових видань. Переважно довідники мають форму словників, тобто побудовані за абеткою. При користуванні ними треба пам'ятати відмінність української та російської абетки, сучасної та колишньої орфографій. Словники поділяються на загальні та спеціальні. Загальні, в свою чергу, можуть бути «енциклопедичними» та «тлумачними». Різниця полягає в тому, що в перші включають іншомовні слова, імена, географічні назви. Другі дають пояснення лексиці певної мови і деяким словам з інших мов, які міцно увійшли у цю мову.

Записи під час читання. При опрацюванні матеріалу для практичних занять потрібно вести записи, інакше малознайомий матеріал швидко забувається. Такі записи можна робити на полях книги чи статті (якщо це видання з вашої особистої бібліотеки), на окремих аркушах, у зошиті, на картках. На полях роблять помітки олівцем. Визначають найбільш важливі місця, доповнюють своїми знаннями чи міркуваннями викладене, позначають твердження, що викликали схвалення або були не зрозумілі. У разі необхідності такі помітки можна стерти. На окремих аркушах роблять записи для тематичних добірок матеріалу, який потім треба систематизувати. У зошитах опрацьовують великі за обсягом роботи. Картки використовують у разі подальшої компоновки обробленого матеріалу у вигляді картотеки. Записи повинні містити повні вихідні дані про видання. При цитуванні ставлять лапки, у місцях пропуску слів автора – крапки. Обов'язково нотується сторінка видання, рекомендується розділ та параграф. Записи слід починати після ознайомчого читання. Включати в них потрібно найбільш суттєві для видання положення, цифрові дані, основні факти чи гіпотези, нові висновки тощо. Завдання

таких записів – швидко відновлювати уявлення про зміст роботи, з вичерпною повнотою пам'ятати та вміти розповісти про окремі, важливі частини тексту.

Конспектування. Воно дає можливість повністю засвоїти самостійно опрацьований матеріал. Застосування конспектування свідчить про значущість певних відомостей у даній СРС. Зміст конспекту повинен дозволити студенту:

- 1) чітко формулювати тематику вивченого;
- 2) робити план засвоєного матеріалу та логічно членувати на частини створений текст;
- 3) розуміти місце самостійно опрацьованого матеріалу у контексті відповідних предмету та галузі знання;
- 4) виділяти у вивченому головне;
- 5) вміти наводити приклади для ілюстрації опрацьованого;
- 6) пов'язувати в систему знання, що були та здобуті самостійно;
- 7) уявляти, як використати самостійно здобуті знання на практиці.

У конспект вносяться тільки найбільш важливі відомості з матеріалу, який вивчається самостійно. Кожний запис потрібно попередньо продумати. Писати слід чітко, швидко, використовувати зрозумілі скорочення слів та умовні позначки. У записах роблять інтервали, залишають береги на кожному аркуші, щоб можна було вносити доповнення, уточнення, виправлення, власні коментарі. Кожну нову думку починають з абзацу. Виділяють назви розділів, визначення, схеми, формули, важкі та найбільш значні місця. Конспект є ефективним якщо міцно закріплює у пам'яті самостійно отриману інформацію.

Складання плану. План – це сукупність основних думок, назв елементів тексту у формі питання чи твердження. Самостійне складання плану сприяє глибокому аналізу тексту: розумінню структури, виділенню основних положень,

визначенню головного, відволіканню від менш змістовного, логічному членуванню матеріалу на частини, групуванню власних думок щодо опрацьованого матеріалу.

Формулювання тез. Тези – це коротко сформульовані основні положення тексту, стисле викладення головних його ідей, які увібрали в себе сутність переробленого самостійно матеріалу. Їх записують у вигляді цитат із тексту або своїми словами. У тезах внаслідок їх лаконічності відсутні приклади, що доводять певні факти. Однак тези втратять свій сенс якщо студент не в змозі буде навести ці приклади з пам'яті. Вміння складати тези є свідомством високого рівня підготовки студента та його СРС.

Сприйняття нового матеріалу повинне супроводжуватися його розумінням, яке забезпечує повноту та глибину засвоєної студентом інформації. Зрозуміти – це повністю осягати зміст та форму самостійно вивченого явища чи предмета дійсності, його історичний розвиток та новизну, спрямованість, теоретичну та практичну значущість опрацьованого матеріалу у співвідношенні зі знаннями, отриманими раніше. Головним показником розуміння матеріалу, вивченого самостійно, є вміння правильно використовувати його у нових умовах.

Практичні заняття, колоквіуми. Мета практичних занять полягає у закріпленні і поглибленні набутих теоретичних знань студентів, опануванні навичками їх застосування при вирішенні конкретних процесуальних ситуативних питань, контролі за засвоєнням матеріалу, стимулюванні самостійної роботи щодо засвоєння основних положень та вивчення специфіки галузі права.

Основою для підготовки до практичних занять є методичні матеріали з дисципліни. Тематичним планом передбачено проведення практичних занять з основних тем дисципліни. На практичних заняттях використовуються різні форми та методи контролю знань студентів: усне опитування,

дискусія, реферативні повідомлення та їх обговорення, вирішення практичних завдань, тестовий контроль.

Практичні заняття можуть проходити в різних формах: співбесіда, доповідь, реферативна доповідь, дискусія, колоквиум, рольові, кейсові ігри, складання процесуальних документів та ін.

Продуктивними і раціональними формами заняття є співбесіда та дискусія. Вони дають можливість обговорити питання з багатьох сторін і залучити до обговорення максимальну кількість студентів, допомагають розвивати мислення та мову, сприяють засвоєнню матеріалу.

Студент, беручи участь у практичному занятті, семінарі, при обговоренні того чи іншого питання повинен:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати і доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стислу відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача тощо.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати необхідну літературу (підручники, навчальні посібники, наукову та спеціальну літературу). Перевірку засвоєння своїх знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Кращій підготовці до практичних занять сприятиме використання різних технічних засобів та технологій (комп'ютер, відеотехніка, мережа Internet, інформаційні банки даних). Найзручніше у навчальному процесі використовують комп'ютер, він допомагає здійснювати пошук і систематизацію необхідної інформації, мінімізує витрати часу на такі дії, оптимізує самостійну роботу

студентів, надає доробкам студентів закінченого і естетичного вигляду.

Загальні вимоги до учасників семінарського заняття:

- обов'язково прочитати текст першоджерела та рекомендовану додаткову літературу;
- підготуватися до виступу з кожного питання плану семінару;
- підготувати відповіді на запитання, наведені під кожним із пунктів плану заняття;
- рекомендовано виступати не з місця, а перед усією аудиторією;
- викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями;
- будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел;
- враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку;
- вільно триматися перед аудиторією, грамотно і переконливо говорити;
- кожен студент бере участь в обговоренні всіх питань семінару;
- після відповіді товариша вміти прокоментувати основне положення проблеми, задати йому додаткове запитання;
- формулювання своєї позиції розпочинати словами „я стверджую, що...“, „я вважаю, що...“, „моя позиція з цього питання така...“;
- для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована).

Тести. Особливим способом контролю знань студентів є тестове опитування. Особливість роботи при

підготовці до тестового контролю полягає у тому, що позитивне виконання тестових завдань потребує точних знань, доброї пам'яті, а у певних випадках – розвитку інтуїтивного мислення, оскільки під час тестування заборонено користуватися будь-якими джерелами.

Тестове завдання складається з одного питання і декількох відповідей, серед яких одна чи кілька правильних. Студент повинен вказати на правильні відповіді. У кінці заняття викладач робить висновок щодо рівня підготовки студентів до заняття, відзначає позитивні і негативні сторони відповідей, аналізує їх та ставить завдання на наступне заняття.

Самостійне вивчення визначених тем дисципліни.

СРС включає також самостійне поглиблене вивчення за визначеним переліком тем дисципліни, з яких не проводяться практичні заняття. Студенти в процесі такої роботи користуються підручниками, навчальними посібниками, монографіями, науковими статтями. Відповіді на поставленні питання теми повинні бути розширеними, обґрунтованими з посиланням на науково-теоретичні джерела. Перевірка результатів такої СРС (у вигляді письмової роботи чи реферату) здійснюється під час проведення запланованої індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами за графіком роботи кафедри чи індивідуальним графіком, узгодженим між викладачем та студентом, та під час окремих аудиторних занять. Під час перевірки результатів СРС оцінюється як письмовий результат СРС, так і усна доповідь студента з визначеної теми. Результатом перевірки повинне стати нарахування відповідної кількості балів відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю здійснюється студентами шляхом написання контрольних робіт, виконання тестових завдань, вивчення матеріалу за переліком питань.

1.2 Пошуково–аналітична робота

Пошуково-аналітична робота є складовою СРС і полягає у проведенні самостійного пошуку джерел науково-теоретичного і практичного характеру з різних тем дисципліни, що дозволяє глибше і детальніше опанувати всі питання, визначені тематичним планом.

Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою. Робота із каталогами бібліотек. Для належної підготовки фахівця психолога вивчення тієї чи іншої дисципліни тільки за допомогою конспекту лекцій та навчальних посібників, підручників є недостатнім. Тому студентам вкрай необхідно опрацювати першоджерела, наукову і спеціальну літературу. Її перелік, як правило, наводиться у навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни.

Для отримання необхідної літератури студент зобов'язаний розпочати її пошук у бібліотеці. Якщо у методичному комплексі наводиться список додаткової літератури з усіма необхідними реквізитами (автор, назва джерела, місце та рік видання), то необхідно звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки та знайти у ньому картку із необхідним джерелом і бібліотечним шифром. Якщо ж студент проводить наукове дослідження обраної правової проблеми, готує наукову доповідь, виступ на конференцію і йому не відомі реквізити джерела або саме джерело, то необхідно звернутися до систематичного бібліотечного каталогу. В цьому випадку завдання студента зводиться до пошуку необхідної галузі (підгалузі) психології і в її межах знайти картку з необхідним джерелом та бібліотечним шифром. В інформаційно-бібліотечному комплексі СНУ імені Лесі Українки зручною для користування є система комп'ютерних каталогів.

В подальшому студент повинен оформити за встановленим зразком бібліотечне замовлення на літературу (внести шифр знайденого джерела та усі необхідні реквізити).

Робота із комп'ютерними інформаційними системами. Великий обсяг необхідної навчально-методичної та наукової інформації містить у собі мережа Internet, яка може бути використана студентами у підготовці до занять, написанні доповідей, рефератів, курсових робіт та ін.

Активне і раціональне використання засобів технічного забезпечення і новітніх технологій сприятиме ефективній підготовці до навчальних занять, розширенню і поглибленню знань.

Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек .	Прак т..	Сам. роб.	Конс .	Форма контрол ю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	12	2	2	8		РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	15	4	2	8	1	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	18	4	4	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	15	4	2	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	15	2	4	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	75	16	14	41	4	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						

Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	14	2	2	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	14	2	2	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	19	4	4	10	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	15	2	2	10	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	13	2	2	9		ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	75	12	12	47	4	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //Професійно-орієнтоване завдання						10
Всього годин/Балів						100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек .	Прак т.	Сам. роб.	Конс .	Форма контрол ю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	13	2	2	8	1	РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	14	2	2	8	2	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	14	2	2	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	14	2	2	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	71	10	10	42	9	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						
Тема 6. Психологічна	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К,

служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи						РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	15	2	2	10	1	ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	79	10	10	50	9	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //Професійно-орієнтоване завдання						10
Всього годин/Балів						100

Заочна форма навчання (на базі ОР Молодший спеціаліст)

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек .	Прак т.	Сам. роб.	Кон с.	Форма контрол ю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	11	1	1	8	1	РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	11	1	1	8	1	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	13	2	1	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	11	1	1	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консиліуму	12	1	1	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	58	6	5	40	7	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	12	1	1	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми	12	1	1	9	1	ОП, РЗ/К,

середньої та старшої ланки школи						РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	14	2	1	9	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	13	1	1	9	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	11	1	1	8	1	ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	62	6	5	44	7	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //						10
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/Балів						100
	120	12	10	84	14	

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо, СР – самостійна робота.

Змістовий модуль 1.

Стратегія психологічної служби освіти

Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України

Основні поняття: психологічна служба, діагностика, корекція, реабілітація, профілактика, прогностика, рівні функціонування психологічної служби: науковий, прикладний, практичний, консультативно-методична допомога, просвітницько-пропагандистська робота, превентивне виховання, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, атестація практичних психологів.

План

1. Національна система соціально-психологічної служби (НССПС): визначення, мета, завдання, структура, історія створення.
2. Єдина інформаційна система психологічної служби (ЄІСПС): визначення, мета, структура, функції.
3. Основні аспекти діяльності психологічної служби в різних галузях суспільного життя.
4. Вимоги до особистості сучасного практичного психолога.

Теми рефератів:

1. Досвід функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах.
2. Організаційно-методологічні принципи психологічної служби організації (підприємства).
3. Положення про психологічну службу організацій (підприємств).
4. Головні етичні принципи роботи індивідуального консультанта.
5. Основні етичні принципи роботи групового консультанта.

6. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти.
7. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним робітником.

Практична частина заняття

1. Вправа на розвиток творчого мислення “Власна психологічна служба”. Групу ділять на дві підгрупи і пропонують впродовж 30 хвилин продумати назву, мету, завдання, структуру, зміст роботи (напрямки, методи, форми роботи, обладнання, фінансування, кількість робітників, їх обов’язки) власної психологічної служби будь-якої організації та зробити її презентацію-рекламу для фахівців та клієнтів.

Підгрупи графічно представляють проект повідомлення про відкриття психологічної служби в освітньому закладі.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі

Основні поняття: психолого-педагогічний супровід, ідеологія психологічної служби в освіті, Концептуальні, змістовні, організаційні, функційно-рольові наслідки ідеї супроводу моделі психологічної роботи, цикли супроводжуючої роботи протягом навчального року, діагностичний мінімум, мультидисциплінарна команда супроводу.

План

1. Ідеологічні основи підходів до шкільної психологічної практики. Поняття супроводу в моделі шкільної психологічної діяльності.
2. Супровід як метод і ідеологія психологічної служби. Об’єкт, предмет і задачі психолого-педагогічного супроводу як ідеології професійної діяльності.

3. Супровід у діяльності психологічної служби. Концептуальні, змістовні, організаційні, функційно-рольові наслідки ідеї супроводу моделі психологічної роботи.
4. Основні цикли супроводжуючої роботи протягом навчального року. Система, цілі і задачі діагностичного мінімуму на кожному віковому етапі протягом перебування дитини в закладі освіти.
5. Проблема взаємодії психолога з педагогом у ситуації спільної діяльності.

Теми рефератів:

1. Психолог, якого очікує школа. Позиції шкільного психолога, їх аналіз. Авторські моделі психологічної служби.
2. Методика розробки та викладання уроків психології в школі (план-конспект одного уроку).
3. Супровід як метод та ідеологія психолога освітнього закладу.
4. Концептуальні наслідки ідеї супроводу.
5. Змістові наслідки ідеї супроводу.
6. організаційні наслідки ідеї супроводу.
7. Функційно-рольові наслідки ідеї супроводу.
8. Супровід дітей психологічною службою: в дошкільних установах, в початковій, середній, старшій школі.

Практична частина заняття

1. Проведення методики діагностики рівня емпатичних здібностей В.В. Бойка.
 2. Вправа “Мій етичний кодекс”.
- Сформулюйте свій етичний кодекс, користуючись таким правилом: в лівій колонці продовжіть декілька разів речення: “Я ніколи не зроблю іншій людині...”, а в правій – те ж саме зробить з реченням: “Я завжди зроблю для іншої людини...”

- Продовжуйте виконання завдання – в лівій колонці продовжіть речення: “Я ніколи не зроблю собі...”, а в правій – “Я завжди зроблю для себе...”
 - Порівняйте ці відповіді, або запропонуйте оцінити їх групи.
3. Вправа “Життєве кредо”.
- Сформулюйте своє життєве кредо. Проаналізуйте його зміст.
4. Вправа, спрямована на визначення свого ставлення до життєвих кредо різних людей (необхідний перелік життєвих кредо людей різного віку, статусу, професії).
5. Вправа, спрямована на аналіз висловлювань клієнтів психолога та визначення змісту норм практичної етики, якими вони володіють (необхідний перелік висловлювань клієнтів).

Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті

Основні поняття: структура психологічної служби в системі освіти, статус психолога, складові моделі діяльності психологічної служби, психодіагностика шкільного колективу, психологічна культура вчителя, батьків та учнів, форми роботи психолога, консультативна бесіда, урок психології, консиліум, тренінг.

План

1. Модель діяльності психологічної служби в системі освіти: структура психологічної служби в системі освіти, напрямки роботи шкільної психологічної служби.
2. Поняття циклічної діяльності психолога закладу освіти.
3. Психолого-педагогічний консиліум як основа в парадигмі супроводу.
4. Основні етапи консиліуму.
5. Психолого-педагогічний консиліум як процес.
6. Напрямки роботи психолога з реалізації рішень консиліуму.
7. Участь психолога в консиліумі.

Теми рефератів:

1. Форми представлення результатів діагностичної діяльності. Участь соціального працівника в консиліумі.
2. Участь вихователя, класовода, класного керівника в консиліумі.
3. Характерологічні показники школяра.
4. Участь медичного працівника в консиліумі.
5. Участь заступника директора з навчальної роботи (методиста) у консиліумі.
6. Основні етапи роботи консиліуму і їх зміст. (Схема аналізу індивідуальних даних. Аналіз даних по паралелі.)
7. Протокол психолого-педагогічного консиліуму.
8. Зміст роботи психолога в початковій, середній, старшій школі.
9. Принципи розробки та проведення педагогічних консиліумів.
10. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.

Практична частина заняття

1. Дискусія групи:

про обов'язки практичного психолога в школі: що повинен робити психолог та чого не повинен робити;

про те, з чого необхідно починати роботу психологічної служби психологові-початківцю;

про те, яким чином правильно будувати та розвивати свої стосунки з адміністрацією школи.

2. Вправа на розвиток вміння презентувати роботу психологічної служби та себе як психолога.

Групу поділяють на дві підгрупи та пропонують їм уявити, що вони починають працювати психологами у школі. Підгрупи обговорюють можливі напрямки роботи їх психологічної служби, її спрямованість на певних клієнтів та шляхи, варіанти ефективної презентації психологічної служби з метою заохочення клієнтів до індивідуальної та групової роботи з

психологом.

3. Вправа на розвиток вміння визначати приналежність певних висловлювань до роботи кваліфікованого або некваліфікованого психолога (перелік кваліфікованих та некваліфікованих висловлювань психологів).

4. Вправа на розвиток навичок визначати зміст позиції практичного психолога, що виражається в характеристиці своїх можливостей для клієнта (перелік зобов'язань та обіцянок психологів своїм клієнтам).

5. Вправа на розвиток навичок використовувати доцільні питання під час психологічного консультування (необхідний перелік неправильних консультаційних запитань психолога для визначення помилок та їх виправлення).

Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти

Основні поняття: психодіагностика, вікова норма розвитку, недолік у розвитку, відхилення у розвитку, порушення розвитку, дисгармонія, аномалія розвитку, вікові фактори ризику, сприятливі прогностичні фактори різних вікових періодів, методи психокорекції, основні форми психокорекційної роботи, ігрова корекція поведінки, її види, поведінкова терапія, групи особистісного зростання, психологічна консультація, психологічне консультування, його види, основні підходи до нього.

План

1. Психодіагностика як основа професійної діяльності психолога. Завдання та процедура шкільної психодіагностики. Основні фактори ризику в різних вікових групах учнів. Загальні принципи побудови діагностичного мінімуму. Алгоритм підбору діагностичних методик за параметрами психолого-педагогічного статусу.

2. Психолого-педагогічна карта як діагностичний метод. Поглиблене діагностичне обстеження. Алгоритм побудови поглибленого діагностичного обстеження.
3. Психолого-педагогічна корекція як напрям діяльності психологічної служби в школі. Принципи психокорекційної діяльності психолога.
4. Зміст і організація розвиваючої і психокорекційної роботи. Алгоритм підбору змісту для розвиваючої роботи.
5. Традиційні форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Основний зміст психологічних групових занять. Форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Загальна структура розвиваючого заняття.
6. Нетрадиційні форми групової розвиваючої роботи. (Навчальна психодіагностика. Загальношкільні психологічні програми, як форма групової розвиваючої роботи.)
7. Психологічна консультація як напрям роботи психологічної служби. Профілактична робота психологічної служби. Просвітницька робота психологічної служби.
8. Консультація педагогів (вихователів) з супроводжуючої діяльності в ситуації інформування. Форма фіксації підсумків консультації.
9. Система вимог до підбору діагностичних методик експертної психологічної оцінки авторських програм (авторських шкіл).
10. Консультативна ситуація з необхідності реструктурування змісту чи стилю викладання педагога-предметника в процесі супроводу. Форма фіксації підсумків консультації.
11. Консультативна ситуація вирішення концептуальних педагогічних проблем з побудови навчально-виховного процесу. Форма фіксації підсумків консультації.

12. Форма фіксації підсумків консультації: Консультативна ситуація вирішення концептуальних педагогічних проблем з побудови навчально-виховного процесу.
13. Сприятливі прогностичні фактори різних вікових періодів.
14. Завдання психологічного консультування, що вирішуються на різних його етапах.
15. Робочий план діяльності психолога протягом навчального року. Принципи планування. Рівні планування.
16. Основна документація психолога освітнього закладу.

Теми рефератів:

1. Основні методичні підходи до психологічного консультування.
2. Процедура психодіагностичного дослідження та методика побудови психологічної діагностограми клієнта.
3. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.
4. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
5. Методологічні основи організації психологічної корекції.
6. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.
7. Проблеми корекції особистісного розвитку школяра.
8. Індивідуальне та групове консультування.

Практична частина заняття

1. Процедура психодіагностичного дослідження та методика побудови психологічної діагностограми клієнта.
2. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
3. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.

4. Завдання психологічного консультування, що вирішуються на різних його етапах.
5. Основні методичні підходи до психологічного консультування.
6. Індивідуальне та групове консультування.

Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму

Основні поняття: психолого-педагогічний статус, вікова норма розвитку - вимоги до психолого-педагогічного статусу дитини, психолого-педагогічна карта дитини в закладі освіти, психолого-педагогічний консилиум, психолого-педагогічний консилиум, розробка стратегії супроводу.

План

1. Поняття психолого-педагогічного статусу дитини.
2. Вимоги до психолого-педагогічного статусу до дітей різного віку.
3. Добір методик для проведення діагностичного мінімуму для різновікових груп, відповідно до вимог психолого-педагогічного статусу дитини.
4. Оформлення психолого-педагогічної карти дитини, відповідно до психолого-педагогічного статусу дитини на відповідному етапі розвитку.
5. Організація і проведення психолого-педагогічного консилиуму.

Теми рефератів:

1. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня дошкільного закладу.
2. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня початкової школи.
3. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня середньої школи.
4. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту

старшокласника.

5. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня спеціалізованого навчального закладу.
6. Робота психолога з розробки стратегії супроводу.
7. Поради психолога з психолого-педагогічного супроводу дітей іншими значущими дорослими.

Практична частина заняття

1. Розробити психолого-педагогічну карту фіксації психолого-педагогічного статусу учнів, відповідно до циклічної роботи психолога закладу освіти.
2. Розробити план діагностичного мінімуму на різних вікових етапах, добрати скринінгові методики діагностики, обрати схему опису результатів діагностичного мінімуму, поглибленої психодіагностики та діагностичної схеми диференціації норми і патології розумового розвитку.

Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти

Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи

Основні поняття: психологічний супровід природного розвитку, психічна довільність, афективна поведінка, міжособистісна взаємодія, непопулярність дитини в групі однолітків, симптом некоммуникативності, дефекти операційної сторони ігрової діяльності, домінування авторитарних егоїстичних тенденцій, комплекс Попелюшки, симптом відкрито конфліктної поведінки, симптом антилідерства, відхилення статево-рольової поведінки, складові психологічної готовності дитини до школи, шкільна дезадаптація, непристосованість до предметної сторони навчальної діяльності, нездатність довільно управляти своєю поведінкою, нездатність прийняти темп шкільного життя, шкільний невроз, «фобія школи», шкільна тривожність.

План

1. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей дошкільного віку.
2. Основні види порушень поведінки дітей та їх корекція.
3. Психолого-педагогічний статус школяра молодшого шкільного віку.
4. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей молодшого шкільного віку.

Теми рефератів:

1. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей дошкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
2. Корекційна допомога дошкільникам із труднощами у навчанні.
3. Діти з синдромом дефіциту уваги (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.
4. Емоційні порушення в дитячому садочку та їх психологічна корекція.
5. Вимірювання і засоби зменшення дитячої імпульсивності в дошкільному віці.
6. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
7. Напрямки роботи практикуючого психолога з батьками та вихователями.
8. Проблематика та засоби психологічної роботи з дошкільнятами.
9. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей молодшого шкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
10. Корекційна допомога дітям із труднощами у навчанні.
11. Діти з синдромом дефіциту уваги молодшого шкільного віку (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.

12. Причини виникнення страхів та їх корекція (підготовка одного заняття з корекції страхів молодших школярів).
13. Виявлення і корекція нечесної поведінки.
14. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
15. Психотехнічні прийоми визначення і подолання замкненості у молодших школярів.
16. Психологічна допомога невпевненим дітям молодшого шкільного віку.
17. Розвиток емоційної сфери молодших школярів.
18. Принципи розробки та проведення педагогічних консіліумів.

Практична частина заняття

1. Вправа на розвиток вміння правильно діагностувати психологічні порушення дітей дошкільного віку.
Студентам пропонується текст з описом поведінки різних дітей у дитячому садочку. Їх завдання: визначити вид психологічного порушення (афективність, агресивність, пасивність, гіперактивність, імпульсивність), аргументувати свою точку зору та запропонувати шляхи психокорекції, подолання даної проблематики.
2. Презентація кожним студентом підготовленого вдома сценарію одного заняття з психогімнастики та проведення однієї вправи з групою.
3. Вправа на розвиток вміння правильно діагностувати психологічні порушення дітей молодшого шкільного віку.
Студентам пропонуються тексти з описом поведінки різних дітей молодшого шкільного віку. Їх завдання: визначити вид психологічного порушення (тривожність, імпульсивність, агресивність, нечесна поведінка, асоціальна поведінка, замкненість, невпевненість), аргументувати свою

точку зору та запропонувати шляхи психокорекції, подолання даної проблематики.

4. Вправа «Лист психолога».

Студентам пропонується написати листи, обравши певний адресат з наступного переліку:

- дівчинці (9 років), яка вкрала гроші та на них купила гостинців всьому класові;
- матері хлопчика (9 років), який не хоче бути хлопчиком;
- батькові дівчинки (7 років), який не живе з нею;
- бабусі дівчинки (7 років), яку вона виховує самостійно, її терпіння вже на межі.

Після написання листів студенти обговорюють їх зміст в групі.

Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи

Основні поняття: вікові особливості підліткового віку, акцентуації характеру, вікова криза, негативізм, афективна поведінка, соціально-психологічний тренінг, внутрішній конфлікт, тренінг комунікативних навичок, здоровий спосіб життя, профілактика виникнення негативних звичок, професійне самовизначення, профорієнтація, профінформація, профагітація, профпросвіта, профдіагностика (профвідбір, профпідбір), профконсультація, інфантилізм, професійна перспектива, професіографія, лідерство, особистісна ідентичність, тренінг особистісного зростання.

План

1. Особливості психофізіологічного розвитку особистості підлітка.
2. Складові готовності до навчання в середній ланці школи.

3. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
4. Методики профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.

Теми рефератів:

1. Пропагування здорового способу життя та профілактика негативних звичок як види роботи шкільного психолога.
2. Групова психотерапія підлітків при акцентуаціях характеру (підготовка 2-3 психокорекційних вправ на кожний тип акцентуації).
3. Методики профорієнтаційної роботи з підлітками.
4. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
5. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
6. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
7. Психологічна допомога підліткам з особливими освітніми потребами.
8. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі для учнів середньої школи.
9. Причини дезадаптації підлітків до організації навчальної діяльності.
10. Смысловий бар'єр, його види.
11. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
12. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
13. Підготовка старшокласників до сімейного життя як вид роботи шкільного психолога.
14. Психологічний супровід процесу осмислення старшокласниками власного життя.
15. Програма факультативу з психології для старшокласників.

16. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі.

Практична частина заняття

1. Вправа «Лист психолога».

Студентам пропонується написати листи, обравши певний адресат з наступного переліку:

- хлопчику (13 років), який не знає як сподобатися дівчині;
- підлітку (15 років), який ненавидить людей;
- дівчинці (14 років), яка дуже боїться, що вона негарна;
- дівчинці (13 років), яка дуже гарна.

Після написання листів студенти обговорюють їх зміст в групі.

2. Вправа на розвиток вміння ідентифікувати акцентуації за словесними характерологічними портретами.

Студентам зачитуються тексти про різних людей, їх завдання: визначити які акцентуації характеру мають ці люди.

3. Проведення методики інтелектуального оргдіалогу (О.Г. Ривін, В.К., Дьяченко) при навчанні старшокласників спілкуванню.

Алгоритм оргдіалогу:

- індивідуальна робота над текстом про спілкування (Д. Карнегі «Як завойовувати друзів та впливати на людей») в мікрогрупах та формулювання правил спілкування по тексту;
- обмін інформацією та взаємонавчання у мікрогрупах, обговорення правил спілкування;
- колективна робота над текстом в мікрогрупах, підготовка до захисту тексту, формулювання правил спілкування;
- групова робота, виступ представників мікрогруп, захист правил спілкування, визначення умов та

- способів їх використання в життєвих ситуаціях, порівняння групових правил з правилами автора;
- запис правил у зошити.
4. Проведення та аналіз вправ, ігор одного з занять тренінгу особистісного зростання, підготовленого вдома кожним студентом.

Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)

Основні поняття: інклюзія, інклюзивна форма навчання, індивідуальна форма навчання, інтеграція, інклюзивно-ресурсний центр, соціально-педагогічна занедбаність, соціальна та педагогічна (психологічна) занедбаність, соціокультурний та психолого-педагогічний фактори занедбаності, девіантна поведінка, її види, патологічна та антисоціальна поведінка, дезадаптована поведінка (афективна, аутична, суїцидальна, адиктивна), асоціальна поведінка (агресивна, делінквентна, кримінальна), профілактика та корекція соціально-педагогічної занедбаності, суїцид (демонстративний та завершений), тактика суїцидальної поведінки, методика контактної взаємодії з підлітками.

План

1. Методики діагностики девіантної поведінки особистості (методика багатофакторного дослідження особистості Р.Кеттела, патохарактерологічний опитувальник О.Е. Лічко, методика Люшера, опитувальник СОП (Ю.А. Клейберг), методика “Схильність до ризику” (К Левітін).
2. Методика контактної взаємодії з підлітками.
3. Особливості супроводу інклюзивного класу.
4. Положення про Інформаційно-ресурсний центр.
5. Положення про Інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ).

6. Документація психолога з супроводу інклюзивних форм освіти.

Теми рефератів:

1. Робота психолога в закладах реабілітації неповнолітніх.
2. Методика побудови бесіди з дітьми, схильними до адиктивної поведінки.
3. Психологічна допомога особистості в кризових ситуаціях.
4. Особливості надання допомоги дітям та підліткам, які постраждали від насилля.
5. Психотерапія і психопрофілактика насилля.
6. Аутоагресія та її профілактика.
7. Технологія психологічної роботи з дітьми, що постраждали від насилля
8. Поняття про психологічну кризу і види кризових ситуацій.
9. Психологічна допомога дітям, які постраждали від насилля.
10. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами.
11. Організація діагностичного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
12. Організація консультативного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
13. Організація корекційного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.

Практична частина заняття

1. Ознайомлення та аналіз методу комплексної діагностики стану соціально-психологічної занедбаності.
2. Вирішення психологічних задач на визначення приналежності клієнта до певної “групи ризику” та шляхів психокорекції його поведінки.

3. Завдання на засвоєння заохочення (підтримки) як методу впливу в процесі консультування.

Студенти обговорюють важливість використання в процесі консультування методу заохочення, аргументують його значення для клієнта та пропонують різні способи підтримки, які фіксуються на дошці. Після цього студенти вибирають ті слова підтримки, які найбільше, на їх думку, впливають на людину.

4. Вправа на розвиток вміння впізнавати та називати психологічними термінами якості людини за їх описом (наприклад, зміст якості – висока майстерність, віртуозність, а можлива її назва – аритистизм, унікальність, досконалість).

5. Проведення та аналіз вправ одного з занять психокорекції або профілактики девіантної, адиктивної, агресивної та аутоагресивної поведінки, підготовленого вдома кожним студентом.

Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти

Основні поняття: моделі виховання батьків, педагогічна, діагностична, соціальна, медична, психологічна моделі допомоги сім'ї, методи корекційної роботи з батьками (групова дискусія, рольова гра, відеокорекція, метод спільних дій, метод наочності, метод аналізу вчинків), форми психологічної роботи з батьками (лекторії, виступи на батьківських зборах, індивідуальні консультації, психологічний практикум), батьківські корекційні групи, сімейна терапія; педагогічний колектив, параметри педагогічного колективу, професійна компетентність педагога, педагогічний портрет, педагоги творчого складу, якості авторитетного педагога, параметри негативного впливу педагога, педагогічний конфлікт, профілактичні методи виникнення педагогічних конфліктів, соціально-

комунікативна компетентність, метод інтроспекції, метод емпатії, метод логічного аналізу, метод творчості, метод позитивного ствердження, метод управління емоціями, метод спільної влади, метод аналізу конфліктної ситуації, метод інтуїції та уяви, соціально-психологічний тренінг, способи розв'язку конфлікту (картографія, відпрацювання альтернатив, переговори, посередництво), індивідуальний стиль педагогічної діяльності.

План

1. Діагностичні засоби вивчення особливостей сімейного виховання учнів: опитувальник “Конструктивно-деструктивна сім'я” (КДС), тест-опитувальник батьківського ставлення до дітей (ОРО), тест “Кінетичний малюнок сім'ї” (КМС), опитувальник “Аналіз сімейного виховання”.
2. Основні напрямки та методи сімейної психотерапії у діяльності психолога закладу освіти.
3. Методи психологічної допомоги педагогу у вирішенні проблем психічної саморегуляції та особистісного зростання.
4. Психологічні методи підвищення професійної ефективності педагога.

Теми рефератів:

1. Проблематика психологічного консультування батьків школярів різного віку.
2. Психологічний факультатив для батьків.
3. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
4. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості.
5. Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї.
6. Орієнтовна схема аналізу специфіки сімейного виховання.
7. Порушення механізмів інтеграції сім'ї.

8. Методи психотерапевтичної корекції сімейних стосунків.
9. Психолог та педагогічна експертиза професійної компетентності педагогів.
10. Психологічний портрет педагога в аспекті психологічної допомоги.
11. Тренінг педагогічного спілкування.
12. Методи самоактуалізації педагога.
13. Особистісна та професійна ідентичність педагога.
14. Принципи продуктивної взаємодії психолога та педагога.
15. Психологічні аспекти педагогічної експертизи професійної компетентності педагога.
16. Аналіз конкретних видів роботи педагога з дітьми.
17. Підібрати комплекс ігор і вправ для:
 - а) встановлення контакту з дітьми і підлітками та налагодження довірливих стосунків;
 - б) навчання дітей співробітництву і вербалізації почуттів;
 - в) розвитку комунікативних умінь.
18. Історія телефонної психологічної допомоги.
19. Принципи організації та порядок роботи телефону довіри.
20. Типи дзвінків. Етапи телефонного діалогу.
21. Психологія активного вислуховування.
22. Робота з проблем профілактики девіантної поведінки.
23. Робота з проблем професійного становлення та розвитку молоді.
24. Робота практичного психолога з проблем молоді сім'ї: вибору, партнера, забезпечення психологічної сумісності в сім'ї, попередження та розв'язання сімейних конфліктів.

25. Проведення тренінгів з метою забезпечення кращого розуміння самого себе, оптимізації взаємодії з іншими людьми.
26. Синдром "емоційного вигорання" вчителя та формування його готовності до педагогічної діяльності.

Практична частина заняття

1. Проведення та аналіз методик "Типовий сімейний стан" та "Аналіз сімейної тривоги" (Е.Г. Ейдемільер, В.В. Юстицькіс).
2. Вправа на розвиток вміння інтерпретувати характер стосунків по малюнку сім'ї.
3. Студентам пропонується виразити свої ставлення до персонажів малюнку сім'ї та проінтерпретувати, аргументувати стосунки, які, на їх погляд, існують у кожного персонажа малюнку з собою та іншими.
4. Аналіз техніки сімейного консультування, його фаз та особливостей.
5. Завдання на розвиток навичок виявляти теми висловлювань людей, які звернулися до психолога.
6. Вправа на розвиток вміння інтерпретувати психологічні механізми явищ, що описуються у висловлюваннях клієнта.
7. Вирішення психологічних задач на визначення напрямків та методів психокорекції певних проблем учнів різного віку, пов'язаних з сімейною ситуацією.
8. Особливості надання допомоги дітям та підліткам, які постраждали від насилля.
9. Проведення та аналіз вправ одного з занять з вирішення педагогічних конфліктів, гармонізації внутрішнього світу, підвищення психологічної ефективності педагогів, підготовленого вдома кожним студентом.
10. Оволодіння навичками використання "Я-висловлювань" в конфліктних ситуаціях.

11. Зробити психологічну характеристику найулюбленішого вчителя у школі за психологічними показниками ефективності праці вчителя (А.К. Маркова). Виявити якості та вміння, які вимагають корекції, розвитку та намітити шляхи вирішення даних проблем.
12. Тренінг педагогічного спілкування (підготовка сценарію одного заняття).
13. Аналіз конкретних видів роботи педагога з дітьми.
14. Психологічні методи підвищення професійної ефективності педагога.

Тема10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу.

Основні поняття: психолого-педагогічний супровід в закладах інтернатного типу, психологічна служба в реабілітаційному центрі, психолог дитячого табору, психолог у НУШ, психолог закладу дошкільної освіти, психологічна служба зво, управління психологічною службою закладу освіти, емоційне вигорання психологів.

План

1. Напрямки психолого-педагогічного супроводу в закладах інтернатного типу.
2. Цілі та завдання ПС в закладах інтернатного типу.
3. Практичний психолог дитячого табору. Посадова інструкція практичного психолога дитячого табору.
4. Основні завдання та напрямки діяльності психологічної служби дитячого табору.
5. Найпоширеніші проблеми дитини в дитячому організованому товаристві.
6. Організація психологічної служби для молоді та у ЗВО. (ПС у ЗВО).
7. Психолог, якого очікує школа. Позиції шкільного психолога, їх аналіз.

8. Визначте типовий перелік психологічних проблем, які можуть вирішуватися в психологічній службі тієї чи іншої соціальної сфери. Які, на вашу думку, з цих проблем можуть більш успішно бути вирішеними в межах внутрішньо-організаційної моделі психологічної служби, а які в межах зовнішньо-організаційної моделі психологічної служби? Обґрунтуйте свою думку.
9. Синдром "професійного вигорання": психологічні особливості у працівників освітніх організацій.

Теми рефератів:

1. Особливості психічного розвитку дітей-вихованців дитячих будинків:
 - а) раннього віку;
 - б) дошкільного віку;
 - в) молодшого шкільного віку;
 - г) підлітків та старшокласників.
2. Особливості роботи психолога з дітьми різного віку у закладах інтернатного типу:
 - а) індивідуальна та групова форми роботи;
 - б) використання ігротерапії, арттерапії, психодрами тощо.
3. Організація психологічної служби в закладах інтернатного типу. Структура, цілі, завдання.
4. Психологічні особливості психічного розвитку дітей – вихованців дитячих будинків.
5. Організація психологічної служби в реабілітаційному центрі. Структура, цілі, завдання.
6. Психолог (літнього) дитячого оздоровчого табору. Написати реферат на тему: “Завдання та специфіка роботи психолога в дитячому оздоровчому таборі”.
7. Авторські моделі психологічної служби.
8. Психологічна лекція як вид роботи шкільного психолога.

9. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.
10. Виникнення та поширення синдрому психічного "вигорання".
11. Емоційне вигорання і робота психолога.
12. Моделі синдрому емоційного вигорання.
13. Психологи як потенційна жертва синдрому емоційного вигорання.
14. Проблема самопомоги у діяльності практикуючих психологів.
15. Особливості профілактики синдрому емоційного вигорання.

Практична частина заняття

1. Розробити тематику і короткий зміст просвітницьких бесід психолога із дітьми та підлітками під час їх відпочинку у таборі (8-10 тем).
2. Підібрати комплекс ігор і вправ для:
 - а) встановлення контакту з дітьми і підлітками та налагодження довірливих стосунків;
 - б) навчання дітей співробітництву і вербалізації почуттів;
 - в) розвитку комунікативних умінь.
3. Методика розробки та викладання уроків психології в школі (план-конспект одного уроку).
4. Вправа "Життєве кредо". Сформулюйте своє життєве кредо. Проаналізуйте його зміст. Вправа, спрямована на визначення свого ставлення до життєвих кредо різних людей (необхідний перелік життєвих кредо людей різного віку, статусу, професії).

Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувач освіти не повинні спізнюватися на заняття.

Перед початком заняття здобувач освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувач освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В процесі вивчення курсу застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (100-бальна) шкала та 6- бальна

шкала (від 0 до 5 балів, де кожен бал визначає рівень готовності до навчального заняття : 0 – здобувач освіти абсолютно не готовий до заняття, 5 – абсолютно готовий до заняття). Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здобувачів освіти.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента, де форма контролю екзамен, становить 40 балів, де максимально 30 балів – **поточний контроль** і 10 балів – за виконання ІНДЗ /**Професійно-орієнтованого завдання**.

Після завершення навчального модуля (визначеної кількості практичних та лабораторних занять) проводиться підрахунок отриманих балів:

$$\text{Кількість балів за модуль (в межах 30)} = \frac{\text{сума отриманих поточних оцінок (від 0 до 5)}}{\text{кількість отриманих оцінок (в т.ч. - 0)}}$$

Переведення оцінок в бали проводиться згідно шкали конвертування.

“0” – 0	“2,1-2,2”	“3,1” –	“3,6” –	“4,1” –	“4,6” –
“1” – 1	– 6	11	16	21	26
“1,1-1,2”	“2,3-2,5”	“3,2” –	“3,7” –	“4,2” –	“4,7” –
– 2	– 7	12	17	22	27
“1,3-1,5”	“2,6-2,7”	“3,3” –	“3,8” –	“4,3” –	“4,8” –
– 3	– 8	13	18	23	28
“1,6-1,7”	“2,8-2,9”	“3,4” –	“3,9” –	“4,4” –	“4,9” –
– 4	– 9	14	19	24	29
“1,8-2” –	“3” – 10	“3,5” –	“4” – 20	“4,5” –	“5” – 30
5		15		25	

Максимальна оцінка за індивідуальну роботу (Професійно-орієнтоване завдання) – 10 балів – ставиться за вчасне, якісне, добросовісне виконання, чіткість аргументації. При цьому здобувач освіти достатньо якісно повинен

володіти своєю мовою, дикцією, контролювати і активізувати діяльність відповідної аудиторії.

Максимальна кількість балів ставиться за якість виконання індивідуальних та самостійних завдань теоретичного і практичного змісту та вміння їх представити.

Модульний контроль. Модульний контроль є формою підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Форма проведення, кількість модульних контрольних робіт зазначаються в силабусі (програмі) освітнього компонента.

Підсумкова модульна оцінка з тих освітніх компонентів, де передбачено екзамен як форму контролю, визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

За результатами виконання завдань МКР загальна кількість балів не може перевищувати 60 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти на практичних (семінарських) заняттях, ІНДЗ та модульного контролю

Бали			Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
Практ. зан.	ІНДЗ	Мод. контр.	
5	10	30	Здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, здатний аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками, ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
4	8-9	25-29	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;
3	5-7	15-24	Здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у

			здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;
2	2-4	6-14	Здобувач демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	1	1-5	Здобувач може розрізнити об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
0	0	0	Здобувач відсутній на практичному занятті. Здобувач присутній, але абсолютно не підготовлений до заняття. Здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Неформальна освіта. Здобувач освіти може отримати **додаткові бали**, або ж претендувати на зарахування максимальної кількості балів за одне практичне заняття при наявності *сертифікату* за пройдене навчання додаткової практичної підготовки (підвищення компетентності) з психології, де зміст сертифікату (проблематика навчального курсу) відповідає змісту дисципліни «Психологічна служба в освіті», вказує на здобуті практичні вміння з технологій супроводу дітей в закладах освіти. А також за *участь в*

науково-практичній конференції чи семінарі (круглому столі) при наявності програми участі, в якій зазначена форма участі здобувач освіти: тема заявленої доповіді, або особиста включеність у практичні форми роботи. У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему заняття, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання практичних робіт здобувач освіти не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Якщо здобувач освіти хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

Терміни проведення іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання іспиту, здобувач освіти може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за екзамен.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Алгоритми діяльності працівників психологічної служби : Т. 1 / авт. кол. за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 138 с.
<https://dnmeps.com.ua/sites/default/files/2020-04/6/2/Алгоритм%20діяльності%20працівників%20психологічної%20служби.pdf>
2. Психологічна служба в освіті [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека, уклад. Л. Дейнека. - Електрон. текст. дані. Луцьк, 2019. 157 назв. Подано бібліографічну інформацію про модель діяльності психологічної служби в освіті та технології роботи психолога в навчальних закладах.
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16290/1/psy_sl.pdf
3. http://megalib.com.ua/book/130_Psihologichna_slyjba.html MegaLib.com.ua. Все для студентів
4. <https://imzo.gov.ua/tag/psycholohichna-sluzhba/> Інститут модернізації змісту освіти.
5. <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvnopravova-baza/> Нормативно-правова база діяльності психологічної служби. Інститут модернізації змісту освіти.
6. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0006075> Інститут модернізації змісту освіти. Матеріали для використання в роботі під час воєнних дій
7. <https://tsppsr.webnode.com.ua/pro-nas/> Науково-методичний кабінет психологічної служби управління освіти Луцької міської ради.
8. Психологічна служба 33СО м. Кременчук
https://pssckr.blogspot.com/p/blog-page_28.html
9. Психологічна служба : Корисні посилання
https://vinps.vn.ua/?page_id=46

10. Всеукраїнська асоціація практикуючих психологів - <https://www.facebook.com/UAAP2013/posts/456737311133392/>
11. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби системи освіти України https://docs.google.com/document/d/1jjQzAxFTFXdzVBaYu5OxcpqMz9gxhmtz_IsEJDisfnM/edit
12. Психологічна служба системи освіти України НАПН України <https://www.facebook.com/groups/psyua/posts/1597872900387911/>
13. Центр практичної психології і соціальної роботи ПОІППО <http://poippo.pl.ua/pidrozdily/tsentr-praktychnoi-psykholohii-i-sotsialnoi-roboty>
14. Навчальні матеріали та методичні рекомендації для роботи з першокласниками в адаптаційний період <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/konferenciyi/serpneva-konferenciya-2018/navchalni-materiali-dlya-roboti-z-pershoklasnikami-v-adaptacijnij-period>
15. Науковці України. Панок Віталій Григорович. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0006075>
16. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8794729-22#Text> Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році. АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ про діяльність психологічної служби у системі освіти, стан забезпечення закладів освіти практичними психологами і соціальними педагогами та рекомендації щодо пріоритетних напрямів психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу учасників освітнього процесу у 2022/2023 навчальному році. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України 02.08.2022 № 1/8794-22.

Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка Електрон. дані. Київ, Український НМЦ

- практичної психології і соціальної роботи, 2013. 100 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/106607/1/MP%20адаптація%20дітей%20до%20навчання%20у%20школі%281%29.pdf>
2. Адаптація дітей у 1,5, 10 класах. / упоряд. Т. Червонна. Київ : А28 Шк. світ, 2008. 128 с.
<https://www.slideshare.net/ssuser491ed5/1510-122587057>
 3. Антонова Н.О. Рибачук Л.І. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. Вип.7. С. 29-43.
 4. Вірна Ж.П. Мотиваційно-смилова регуляція у професіоналізації психолога: Монографія. Луцьк: Вежа, 2003. 320 с.
 5. Гаркавенко З. О. Методичні рекомендації керівнику навчального закладу щодо діяльності психологічної служби. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 79 с.
 6. Горленко В. М., Острова В. Д., Сосновенко Н. В. , Ткачук І. І. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/minimumi.pdf>
 7. Горленко В. М., Луценко Ю. А., Острова В. Д., Сосновенко Н. В. , Ткачук І. І. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 132 с. <https://lib.iitta.gov.ua/709623/1/циклог.pdf>
 8. Гошовська Д., Гошовський Я., 2022. Психологічні особливості тривожності й саногенності депривованої особистості. Психологічні перспективи. 39 (трав 2022). DOI:<https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-39-hos>. (Directory

of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова) <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/795>

9. Гошовський Я., Гошовська Д. Психологічні особливості просторово-часової депривації та стигматизації особистості. Психологічні перспективи. 2019. № 38. С. 10 – 21. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)
10. Гошовський Я., Гошовська Д. Т. Самоусвідомлення особистості з психофізичними вадами: емпіричний вимір проблеми. Психологічні перспективи. 2019. № 33. С. 91-102.
11. Групова консультація для практичних психологів та соціальних педагогів : психологічний супровід адаптації учнів до освітнього процесу в умовах нової української школи. 17.09.2020 р.
https://docs.google.com/document/d/11q5Ng8IfVvINzKz719OeI3QyjZavkeb_1NnmlgSIGKw/edit
12. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт. кол. за ред. Панка В.Г., Гаркавенко З.О. Електрон. дані. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 219 с.
13. Кадишева Л.Б. Особливості прояву почуття власної гідності у студентів психологів. Практична психологія та соціальна робота. 2014. №8. С. 36-40.
14. Інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти : навчально-наочний посібник / укладачі: Я.О. Гошовський, О.Є. Іванашко, Д.Т. Гошовська, Н.К. Вічалковська. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019.

- 270 с. (11, 25 др.арк.) (Гриф Затверджено вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (витяг з протоколу № 15 від 28.11.2019 р.).
15. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. Київ : Ніка-Центр, 2005. Т.1. 328 с.; Т.2. 284 с.
 16. Недозим І. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток»: навчально-методичний посібник . Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 130с.
<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-rozladamy-autystychnogo-spektra-navchannia-ta-rozvytok-Nedozym.pdf>
 17. Марінушкіна О.Є., Замазій Ю.О. Порадник практичного психолога. Харків : Вид. група «Основа», 2007. 240 с.
<https://dnmcp.com.ua/sites/default/files/2019-10/31/3/Марінушкіна%20О.%20Є.%20Порадник%20практичного%20психолога.pdf>
 18. Панок В.Г. Психологічна служба : навчально-методичний посібник. Кам'янець – Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. 488 с.
 19. Панок , В. (2021). Психологічна служба у системі освіти України: 30 років становлення. Збірник наукових праць ЛОГОС. <https://doi.org/10.36074/logos-15.10.2021.45>
 20. Програма «Особлива дитина: для дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень» / авт. кол. за ред. Шульженко Д. І., Островської К. О. Інтернет видання. Київ, Національний Педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2013. 250 с.
 21. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Засенко В.В., Ярмола Н.А. Учні початкових класів із особливими потребами: навчання та супровід : навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 160с. <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya->

pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-osoblyvumu-potrebam-y-navchannia-ta-suprovid-Prokhorenko.pdf

22. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
23. Психологія здоров'я : збірник завдань для самост. роботи студ. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т" ; [уклад.: Ложкін Г. В., Федченко В. О. ; відп. ред. О. В. Винославська]. Київ : НТУУ "КПІ", 2011. 48 с.
24. Психолог у НУШ: радісно та впевнено руш! Путівник психолога в Новій українській школі [Текст] / Заг. ред. Є.В. Афоніна, О.О. Заріцький, Н.В. Міщенко. – Краматорськ : Витоки, 2018. – 250 с.
http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/posibnyky/navchalyni/4_Afonina_Psikholog_NUSH.pdf
25. Робоча книга працівника психологічної служби : практичний посібник. Наук ред В.Г.Панок. Т. 1. Київ. Український МНЦ практичної психології та соціальної роботи, 2014. 112 с.
<https://drive.google.com/file/d/1fw1Cped4O-ZmJEb7s9Xv5QA63Y2QM7FU/view>
26. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект : Навч.-метод. посібник. Київ : ФОП Стеценко В.В. 2016. 192 с.
27. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : методичні рекомендації / автори-упор. В. Г. Панок, В. Д. Острова. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 68 с.
28. Тридуб Л.І. Методичні рекомендації щодо організації та проведення працівниками психологічної служби корекційно-розвивальної роботи // Інформаційно-методичний збірник. Спеціалізоване педагогічне видання Головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. Біла Церква, 2009.

29. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. Київ : Шк.. світ, 2009. 128 с.
30. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України / Упоряд.: Ю. А. Луценко, А. Г. Обухівська, І. В. Луценко, Н. В. Сосновенко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. 475 с.
31. Збірник програм факультативних курсів, курсів за вибором та спецкурсів для застосування в роботі працівниками психологічної служби загальноосвітніх навчальних закладів / за наук. ред. В.Г. Панка. Електрон. дані. -Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
32. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2009. 372 с.
33. Лунченко Н.В., Луценко Ю.А. Анотований каталог інноваційного педагогічного досвіду працівників психологічної служби системи освіти України. за заг. ред. В.Г. Панка. Київ : Шкільний світ, 2008. 70 с.
34. Панок Віталій, Лунченко Надія, Сосновенко Наталія, Панок Ірина , [Агресія та конфліктність у взаєминах учасників освітнього процесу, грааль науки: № 4: і cisp conference «globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences»](#)
35. Панок Віталій, [Оцінка рівня конфліктності у закладі освіти , interconf: scientific collection «interconf» : current issues and prospects for the development of scientific research \(december 7-8, 2021\).](#)
36. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. Основи практичної психології : Підручник. Київ : Либідь, 2006. 536 с.

37. Панок В.Г. Цушко І.І., Обухівська А.Г. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України. Київ : Шк. світ. 2008. 256 с.
38. Панок В.Г., Острова В.Д. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти). Київ : «Освіта України», 2010. 230 с.
39. Пов'якель Н.І. Психологічні вимоги та методичні засади конструювання психокорекційних програм як технологічної компоненти професійної діяльності практичного психолога. Психологія: Зб. Наук. Пр. В. 1. Київ : НПУ, 2000. С. 204-212.
40. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти. Практична психологія та соціальна робота. 2001. № 1. С. 27.
41. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ : Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, 2018. 56 с.
https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/KBOS_book.pdf

Додаткова (допоміжна) література

1. Агресія. Анексія. Конфлікт. Соціально-педагогічна та психологічна відповідь на виклики для дітей : методичні рекомендації для педагогів дошкільних навчальних закладів. Київ : Агентство “Україна”, 2016. 100 с.
2. Вічаловська Н., Іванашко О. Збереження психічного здоров'я учня та педагога. URL: <http://www.vash-psiolog.info/perspektiv/22709-zberezhennya-psixichnogo-zdorov-ya-uchnya-ta-pedagoga.html>
3. Верко С.С. Психолог в організації: за і проти. Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Київ. 2002. С. 207 - 211.
4. Гречуха І.А. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Основи психологічного

- тренінгу». Професійноорієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – С. 330-358.
5. Гриценко Л. І., Сироватко О.М., Городнова Н.М. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівській молоді: методичний посібник; за ред. І.І. Цушка. Київ : Ніка-Центр, 2008. 384с.
 6. Дитячі страхи. Діагностика та корекція / За ред. Л. Райчук. – К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. – 120 с.
 7. Дуткевич Т.В. Савицька С.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 256 с.
 8. Єфремцева С.А. Тренінг спілкування для старшокласників / За ред. Ю.З. Гільбуха / С.А. Єфремцева. Київ : Ін-т психології АПН України, 1994. 80 с.
 9. Жук Т. В., Ілляшенко Т. Д., Луценко І. В. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими освітніми потребами в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій : посіб. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 247 с.
 10. Журавель Т.В., Кочеміровська О.О., Ясеновська М.Е. Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми: метод. посіб. для освітан.,; за заг. ред. О.В. Безпалько. Київ.: ТОВ «К.І.С.», 2010. 242 с.
 11. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі. Соціальний педагог. 2009. № 5. С.26-35.
 12. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. Київ : Міленіум, 2004. 265 с.
 13. Лукомська С. О. Зміст понять «клінічна/медична психологія» у вітчизняній та зарубіжній науці. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України, 2010. С. 228-237.

14. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. Київ : Форум, 2002. Т. 1. 319 с.; Т. 2. 335 с.
15. Медична психологія : навч. посібник для самопідготовки студентів / В. А. Абрамов [та ін.]; ред. В. А. Абрамов ; Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти, Донецький держ. медичний ун-т ім. М.Горького. Донецьк : Каштан, 2003. 118 с.
16. Медична психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. Д. Максименко [та ін.] ; за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. Вид. 2-ге. Вінниця : Нова книга, 2010. 515 с.
17. Музика О.Л, Горбунова В.В., Загурська І.С., Майстренко Т.М. Професійноорієнтовані завдання з психології. Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. –3-те вид., перероб. і доп. Житомир, 2010.
18. Малхазов О.Р., Коқун О.М. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом. Соціальна психологія. 2005. №4(12). С. 84 -90.
19. Обухівська А.Г. Діяльність психолого-медико-педагогічних консультацій в умовах інтеграції дітей з особливими освітніми потребами. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
20. Обухівська А.Г., Ілляшенко Т.Д. З досвіду роботи психолого-медико-педагогічних консультацій України : посібник.. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2008. 208 с.
21. Основи практичної психології / під ред. В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. Підручник. Київ : Либідь, 1999. 423 с.
22. Основи загальної і медичної психології : підручник для студ. вищих мед. закл. освіти I-IV рівнів акредитації / І. С. Вітенко [та ін.] ; ред. І. С. Вітенко, О. С. Чабан. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. 344 с.
23. Особистісні кризи студентського віку : зб. наук. ст. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Соціально-психологічна служба ; відп. ред. Т. М. Титаренко. Луцьк :

- Редакційно-видавничий відділ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 110 с.
24. Петрушенко В. В. Наукова дослідна робота студентів – важлива складова інноваційних технологій в медичній освіті. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті. Вінниця, 2011. С. 8-10.
 25. Психологічні засади організаційного розвитку : монографія / За наук. ред. Л. М. Карамушки. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 206 с.
 26. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти України) / авт. кол.: О. П. Абухажар, Н. М. Акімова, В. В. Білецька та ін ; упор.: В. Г. Панок, Ю. А. Луценко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014.
 27. Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї: Навчально-методичний посібник //Максименко С.Д., Болтівець С.І., Максимова Н.Ю., Губенко О.В., Здіорук С.І., Кондратенко Л.О., Нестеренко Л.С., Третяк Т.М., Чепа М.-Л.А./за ред. Максимової Н.Ю. Київ, Вид-во: Міленіум, 2011. 251 с.
 28. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. Київ , 2012. 275 с.
 29. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з профілактики насильства над дітьми: Метод. посіб. / Автори-упоряд.: Вовчок Т.В., Степура Н.П., Даниленко І.С. та ін.; За заг. ред. Т.П. Цюман . Київ: ВПЦ «Експрес»– 2009. 328 с.
 30. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с.

31. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчо обдарованої особистості: наук.-метод. посіб. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих; Ін-т обдарованої дитини, 2010. 440 с.
32. Робоча книга пенітенціарного психолога / за ред. В.М. Синьова, В.С.Медведева. Київ : 2000.
33. Романова Н.Ф. Психологічні служби системи освіти в Україні: перспектива та особливості розвитку. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. № 3. 2008. С. 94-102.
34. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. Практичне керівництво. – Львів: Видання навчально-реабілітаційного центру „Джерело”, 2008 324 с.
35. Романова Н. Ф. Інноваційні форми підготовки майбутніх спеціалістів соціальної сфери у вищій школі. Соціальна робота в Україні: теорія і практика, № 2, 2007. С. 42-48.
36. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч.-метод. посібник. / За редакцією Левченко К.Б., Трубавіної І.М., Цушка І.І. Київ : ФОП "Чальцев", 2008. 124 с.
37. Сидоренко І.С. Актуальні напрямки роботи психолога в організаціях малого бізнесу. Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Т.4. Київ. 2002. С.211-213.
38. Сучасні технології збереження здоров'я учнів у діяльності психологічної служби і психолого-медико-педагогічних консультацій : [Посіб.] / авт. кол.: А. Г Обухівська., Т. В. Жук, О. А. Зеленюк та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 218 с
39. Сучасні технології збереження здоров'я учнів: кращий досвід / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 221 с.
40. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом.

освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. Київ : Фірма «ІНККОС», 2005. 366 с.

41. Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівської і студентської молоді: Метод. посіб. / Кудрявцева Ю.В., Осадько О.Ю., Гулько О.М та ін.; За наук. ред. Панка В.Г., Городнової Н.М., Лунченко Н.В. Київ : Ніка-Центр, 2008. 180с.
42. Чебоненко С.О., Третяк О.С. Пенітенціарна психологія: Навчальний посібник. Чернігів, 2011. 219 с.
43. Швалб Ю. М. Данчева О. В. Практична психологія в економіці та бізнесі. Київ : 1999.
44. Яценко Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися. Київ : Знання, 1993. 78 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. http://lib.iitta.gov.ua/705428/1/Конс_діагнос_супровід.pdf
2. http://lib.iitta.gov.ua/705367/1/Збереження_здоров'я.pdf
3. http://lib.iitta.gov.ua/705221/1/Збереження_здоров'я.pdf
4. <http://lib.iitta.gov.ua/705253/1/Агресія.%20Анексія.%20Конфлікт.pdf>
5. <http://lib.iitta.gov.ua/705010/1/Посібник%20Розбудова%20миру.pdf>
6. Дитячий психолог - <https://dytpsyholog.com/2015/03/09/розвиток-емоційно-вольової-сфери/>
7. Асоціація професійного розвитку психологів та психотерапевтів в Україні <https://www.facebook.com/groups/810378169316583/announcements>
8. Дорожня карта надавача психологічної допомоги вразливим групам населення <https://www.youtube.com/watch?v=yNgpyHhjq78>

9. <https://mon.gov.ua> Міністерство освіти і науки України: Головна сторінка
10. www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури
11. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=96188 Довідкові видання з психології (енциклопедії, словники, довідники)
12. <http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека
13. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)
14. www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України
15. www.lib.com.ua - електронна бібліотека
16. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського

Словники та довідники

1. Грішин, Е. О., Юсім Ю. Д. Короткий психологічний довідник [Текст] Тернопільський експериментальний ін-т пед. освіти ; [ред. Б. Т. Новосядлий]. Тернопіль : [ТЕІПО], 1995. 78 с.
2. Видатні психологи [Текст] : біографічний довідник. Київ : Шк. світ, 2005. 120 с. (Бібліотека "Шкільного світу").
3. Короткий психологічний словник [Текст] / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1976. 192 с.
4. Психологічна енциклопедія [Текст] : А - Я : Абазія - Ятрогенія / авт.-упоряд. О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с. (Енциклопедія ерудита).
5. Бенеш, Г. Психологія: dtv-Atlas [Текст] = Psychologie : довідник ; пер. з нім. Р. Д. Обухіва ; наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ : Знання-Прес, 2007. 510 с.
6. Горецький, П. Й. Словник термінів педагогіки, психології та шкільного адміністрування [Текст]. Відтворення вид. 1928 р. Київ : Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. 112 с.
7. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1982. 218 с.

8. Приходько, Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Ю. О. Приходько,; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Каравела, 2012. 328 с.
9. Юсім, Ю. Д. Короткий психологічний довідник [Текст] / Ю. Д. Юсім. – Вид. 3-тє, переробл. і допов. Тернопіль : ТДПУ, 2001. 150 с.

Психологічна служба в освіті: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОС «Бакалавр»

Укладач: Іванашко О.Є.

ЛУЦЬК-2022

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обсяг 22,55 ум. друк. арк., 22,31 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 274. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. (0332) 29-90-65).

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.

